

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania G.N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o prawo do emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6 listopada 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od G.N. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 5 września 2018 r. oddalił apelację wnioskodawcy G.N. od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 7 lutego 2018 r. oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 28 października 2015 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wobec niewykazania co najmniej 15 lat takiej pracy.

W wyrokach Sądów *meriti* przyjęto, że z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby wnioskodawca, będąc zatrudnionym na stanowisku

operatora, które wymienione jest w Zarządzeniu Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urzęd. MHiPM z dnia 29 czerwca 1985 r. Nr 1, poz. 1), wykonywał czynności w zakładowym laboratorium w narażeniu na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia. Z kolei decyzja przyznająca prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach współpracownikowi wnioskodawcy M.M. nie była poddana kontroli sądowej, a tym samym nie ma podstaw do przyjęcia, że doszło do naruszenia art. 32 Konstytucji RP wobec odmowy przyznania tego prawa wnioskodawcy.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 245 k.p.c. i art. 236 k.p.c. oraz przepisów prawa materialnego - art. 2 Konstytucji RP, art. 2a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.), art. 6 k.c., art. 184 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm., dalej jako ustawa o emeryturach i rentach), § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983 r.), przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że nie można uznać okresu jego pracy między dniem 2 stycznia 1980 r. a dniem 31 października 1996 r. w Zakładzie Usług Technicznych Spółce z o.o. w Poniatowej za okres pracy uzasadniający prawo do świadczenia, mimo że wykonywał wówczas pracę narażającą go na działanie pola elektromagnetycznego na poszczególnych stanowiskach pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Z powołaniem się na powyższe podstawy naruszenia prawa wnioskodawca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca uzasadnił jej oczywistą zasadnością bowiem zaskarżone orzeczenie w sposób

oczywisty narusza przepisy prawa procesowego i materialnego. Przede wszystkim naruszony został art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i wywodzony z niego nakaz jednakowego traktowania podmiotów znajdujących się w zbliżonej sytuacji. Według wnioskodawcy jego obowiązki pracownicze oraz jego współpracownicy M.M. wykonywane były na tych samych stanowiskach, a zatem były identyczne. Organ rentowy uznał M.M. okres tego zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach i stwierdził, że spełniła ona ustawowe przesłanki do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, wydając pozytywną decyzję w tym przedmiocie. Wnioskodawca znajdując się w takiej samej sytuacji jak M.M., został najpierw przez organ rentowy, a później przez sąd powszechny potraktowany zupełnie odmiennie. Ponadto ostateczne decyzje administracyjne Powiatowego Urzędu Pracy w O. oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego Oddział Zamiejscowy w L. ustalające mu prawo do zasiłku przedemerytalnego, uznały 16-letni okres jego zatrudnienia w szczególnych warunkach na podstawie tego samego świadectwa pracy. Wobec tego należy uznać, że sytuacja wnioskodawcy zyskała ochronę prawną przed innymi organami władzy publicznej w sytuacji, gdy sądy powszechne orzekające na podstawie tożsamego dokumentu nie zapewniły mu tej ochrony. Potraktowanie tej samej sytuacji w odmienny sposób przez różne organy państwa, badające jego okres zatrudnienia w warunkach szczególnych dowodzi niespójności systemu prawnego i różnicowanie jego sytuacji faktycznej i prawnej od nieuzasadnionych kryteriów, godzących przy tym w jego prawa. Ponadto Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył przepisy prawa materialnego przez ich nieprawidłowe zastosowanie, między innymi art. 184 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach, § 1 ust. 1 i 2, § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 pkt 3 wykaz A, dział III, poz. 23 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W skardze kasacyjnej znajduje się wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na to, że jest ona oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i juredycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe, a zatem skarga kasacyjna winna być uwzględniona. Skarżący nie zdołał jednak wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zgodnie z ustaleniami faktycznymi poczynionymi w sprawie, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wynika, że skarżący nie wykonywał pracy w strefie zagrożenia. Ustalenia te Sądy obu instancji poczyniły na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu bhp, protokołów kontroli PiP, zeznań świadków

i skarżącego oraz zachowanych dokumentach w aktach osobowych. W tej sytuacji brak jest jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że skarżący wykonywał pracę wymienioną w wykazie A dziale XIV poz. 4, stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. czyli prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz prace narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300.000 MHz w strefie zagrożenia. Sąd Apelacyjny podkreślił, że wydane przez pracodawcę świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., zaś przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż wpis dotyczący pracy w szczególnych warunkach był nieprawidłowy. Został dokonany wyłącznie na podstawie pisemnego oświadczenia skarżącego i dwóch współpracowników.

W tej sytuacji przyznanie świadczeń przedemerytalnych na podstawie powyższego świadectwa pracy przez inne organy administracyjne, czy Naczelny Sąd Administracyjny nie wiąże w niniejszym postępowaniu w sposób, który prezentuje skarżący, a sprowadzający się do przyjęcia, iż organ rentowy związany jest kwalifikacją okresu jego zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach. W wyroku z dnia 30 marca 2017 r., II UK 41/16 (LEX nr 2307125), Sąd Najwyższy stwierdził, że w takiej sytuacji niepodważalne jest jedynie prawo ubezpieczonego do zasiłku przedemerytalnego, co oznacza, iż nie można w postępowaniu sądowym ustalić, że ubezpieczonemu takie prawo nie przysługiwało. Decyzja administracyjna wiąże w tym znaczeniu, że niepodważalny jest skutek prawny w postaci prawa ubezpieczonego do zasiłku przedemerytalnego. A zatem prawomocna decyzja przyznająca prawo do zasiłku przedemerytalnego, którego to przesłanką był wymóg posiadania co najmniej 15 lat wykonywania prac uznanych w przepisach emerytalnych za zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w zakresie tej przesłanki nie ma charakteru prejudykatu, jak też nie wiąże sądu rozpoznającego sprawę o prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym to przywilej, stąd przesłanki przyznania tego prawa muszą być udowodnione w sposób niebudzący wątpliwości (zob. także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2013 r., III UK 79/12, LEX nr

1555709 i z dnia 18 lutego 2013 r., II UK 310/12, LEX nr 1618839 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2011 r., I UK 125/11, LEX nr 1108448 i z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10, LEX nr 950426).

Nie można również uznać, że o oczywistości skargi świadczy podnoszony przez skarżącego zarzut naruszenia wyrażonej w art. 32 Konstytucji RP zasady równości i niedyskryminacji. Przyznanie świadczenia emerytalnego innemu pracownikowi tego samego zakładu pracy, nie wpływa na naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 32 Konstytucji RP, gdyż przyznanie emerytury innemu pracownikowi, nawet w podobnej sytuacji, nie oznacza, że świadczenie to przysługuje również skarżącemu, a jak uwypuklił Sąd Apelacyjny w motywach kontestowanego wyroku, decyzja dotycząca M.M. nie była poddana kontroli sądowej. Sumując powyższe, samo subiektywne przekonanie skarżącego o słuszności jego racji jest niewystarczające dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), ponieważ pojęcie to mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wskazania zarówno przepisów, które zostały naruszone, jak i takiego ich naruszenia, które będzie zauważalne bez wgłębiania się w tekst przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia.

Natomiast naruszenie przepisów prawa procesowego tylko wówczas może stanowić skuteczną podstawę kasacyjną, gdy wykazany zostanie jego wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Przez taki wpływ należy rozumieć nie tylko, że dane uchybienia bezpośrednio lub pośrednio miały lub mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, ale i że były tego rodzaju lub wystąpiły w takim natężeniu, iż ukształtowały lub mogły ukształtować treść zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, niepublikowany), a takiego wywodu ewidentnie w treści wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania doszukać się nie można. Podstawy skargi kasacyjnej nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania przed Sądem Najwyższym, w związku z czym o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw, co w konsekwencji oznacza, iż skarżący nie uzasadnił swojego wniosku o przyjęcie do rozpoznania skargi z uwagi na występowanie tej przesłanki „przesądu” w odniesieniu do naruszenia przepisów postępowania. Uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymaga powołania się na

kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzenia wywodu zmierzającego do wykazania tych wadliwości. O kwalifikowanej postaci naruszenia danego przepisu nie świadczy także alternatywna ocena materiału dowodowego bowiem jest niedopuszczalną dyskusją z poczynionymi już i wiążącymi Sąd Najwyższy ustaleniami faktycznymi (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi, wobec czego Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

as